

Deutsch-Ungarische
Industrie- und Handelskammer
Német-Magyar
Ipari és Kereskedelmi Kamara

Konjunktúrajelentés

Magyarország 2011

Deutsche Bank

Konjunktúrajelentés 2011

Gazdasági helyzet, várakozások és üzleti környezet Magyarországon

A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara
17. konjunktúra-felmérésének eredményei

Budapest
2011. április

A 2011. évi Konjunktúrajelentés támogatója a Deutsche Bank AG.

Deutsche Bank

Szeretnénk köszönetet mondani együttműködésükért a válaszadó vállalatoknak, amelyek értékes információikkal, véleményükkel lehetővé tették jelen tanulmány elkészítését. Szintén köszönet illeti más uniós tagországok magyarországi kereskedelmi kamaráit, melyek elősegítették tagvállalataik részvételét a felmérésben.

Impresszum

© Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara
Budapest, 2011

Szerző, projekvezető: Dirk Wölfer
Projektcsapat: Sencz Zsófia, Kelemen Tamás, Matthieu Leinweber

Kézirat lezárva: 2011. április 16.

A tartalom a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara (DUIHK) forrásként történő megjelölése mellett szabadon felhasználható. Tiszteletpéldányt a lenti címre kérünk. Az információkat nagy gondossággal állítottuk össze. Azonban semmiféle felelősséget nem vállalunk az adatok helyességéért és teljességéért. A közölt információkból eredő esetleges károkért felelősséget nem vállalunk.

Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara
H-1024 Budapest, Lövház utca 30.
Telefon: +36 1 345 7600
Fax: +36 1 315 0744
E-mail: info@ahkungarn.hu

www.duihk.hu

v2011. 04. 15. 15:56

Tartalom

- 1. Az eredmények összefoglalása**
- 2. Német működőtőke befektetések Magyarországon**
- 3. Reálgazdasági környezet**
  - » Jelenlegi helyzet és várakozások
- 4. Befektetési környezet**
  - » A környezeti tényezők fontossága
  - » Elégedettség a környezeti tényezőkkel
  - » Telephelyválasztás alternatívái
- 5. Gazdaságpolitika**
  - » A kormányzati munka értékelése
  - » Az euró bevezetése
- 6. DUIHK Befektetői Hangulat Mutató**

Függelék

- A Részvevők
- B Módszertan
- C Eredmények

1. Az eredmények összefoglalása

A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara konjunktúra-felmérését idén 17. alkalommal végeztük el. A felmérés átfogó hangulatképet ad arról, hogy a német és más külföldi vállalatok hogyan ítélik meg a gazdasági helyzetet és a konjunkturális kilátásokat, valamint a beruházási feltételeket, a „gazdasági környezet színvonalát” Magyarországon. Ezek fontos információk a DUIHK és a magyar gazdaságpolitika számára, de egyben azon német vagy más külföldi vállalatok számára is, amelyek azért szeretnék jobban megismerni Magyarországot, mert potenciális beruházási helyszínnek és gazdasági partnernek tekintik.

A 2011-es felmérés legfontosabb eredményei

I. Az általános gazdasági helyzetre és a saját üzletmenetre vonatkozó várakozások az előző évhez képest jelentősen javultak.

- » Magyarország gazdasági helyzetét ugyan még mindig rossznak ítéli meg a résztvevők 44 százaléka, ez azonban már érzékelhetően kisebb arány, mint 2010-ben (63%). A 2011-re vonatkozó kilátások már kifejezetten derűlátóak: minden második vállalat javulásra számít, csupán 13 százaléuk tart újabb romlástól.
- » Saját üzleti helyzetüket a vállalatok jóval kedvezőbben értékelték, mint az előző évben; minden második válaszadó 2011-re a saját helyzetének javulására számít. Az árbevétel és a várt eredmény tekintetében szintén a vállalatok fele vár javulást idén.

II. A magyar gazdaság kilábalása elsősorban az exportgazdaságnak köszönhető.

- » Az átlagot meghaladó derűlátás tapasztalható a feldolgozóipari vállalatok körében, ami annak tudható be, hogy azok részesülnek a legnagyobb mértékben az exportpiacok fellendüléséből.
- » A kereskedelemben és a szolgáltatási szektorban is alapvetően pozitív a hangulat, az átlagnál lényegesen pesszimistábbak viszont az építőipari vállalatok.

III. A külföldi vállalatok meghatározó mértékben járulnak hozzá az új munkahelyek teremtéséhez, és ismét fokozni kívánják beruházásaikat.

- » A kedvező konjunkturális helyzet visszatükröződik a pozitív foglalkoztatási tervekben. A vállalatok közel 40 százaléka tervezi létszámának bővítését, elbocsátásokra csak minden hatodik cég készül.
- » A vállalatok több mint egy harmada a tavalyinál magasabb beruházási kiadásokat tervez, 19 százaléuk visszafogná beruházásait.

IV. A beruházási döntésekben főként a munkaerőpiac, a jogbiztonság és az adórendszer minősége töltönek be fontos szerepet, ezzel szemben a támogatásoknak alig van jelentősége.

- » A munkaerőpiachoz kötődő tényezők (motiváció, a munka termelékenysége és a dolgozók képzettsége, a szakemberek rendelkezésre állása) 2011-ben is a beruházási döntések szempontjából kiemelten fontos tényezők közé tartoznak.

- » Az átlagot meghaladó fontosságú továbbá a jogbiztonság, az adóterhek mértéke és az adórendszer. Az állami támogatási forrásoknak az átlagosnál alacsonyabb jelentősége van a beruházási döntések során.

V. A javuló gazdasági helyzet kedvező hatással van a beruházási feltételek, az „üzleti környezet” minősítésére is. A legnagyobb problémának a korrupciót tekintik a vállalatok, aggasztó azonban, hogy a válaszadók a jogbiztonság romlását tapasztalják.

- » Az üzleti környezettel való elégedettség az ideai felmérésben szinte kivétel nélkül magasabb, mint az előző évben. A megvizsgált 24 tényező átlagában az elégedettség mértéke visszatért a 2005-2006-os szintre, és ez igaz számos egyedi tényezőre is.
- » Az előző évekhez hasonlóan a legnagyobb elégedettséggel a munkaerőpiachoz kapcsolódó tényezőkről nyilatkoztak a beruházók.
- » A legrosszabb értékelést a korrupció és a bűnözés visszaszorítása kapta, háromból két vállalat elégedetlen e téren.
- » Számottevő javulást tapasztaltunk az adóterhek kérdésében, de továbbra sem kielégítő a helyzet. Idén a résztvevők 23 százaléka elégedetten nyilatkozott a terhelés mértékéről, de 40 százalék még mindig elégedetlen.
- » Aggasztó, hogy a jogbiztonságot egyre rosszabbul ítélik meg. Már a vállalatok 45 százaléka elégedetlen a jogbiztonság szintjével, e fontos tényező az elégedettségi rangsor alján szerepel.

VI. A vállalatok javuló hangulata nem tükrözi a hivatalban lévő kormány támogatottságát.

- » Orbán Viktor miniszterelnök kormányának munkáját csupán a cégvezetők 13 százaléka értékeli jónak, egy harmada pedig rossznak. Egy évvel ezelőtt a Bajnai-kormány lényegesen jobb minősítést kapott.

VII. Az euró bevezetését kevesebben kívánják, mint egy évvel ezelőtt, de még mindig a vállalatok döntő többsége – 78 százaléka – akarja a közös európai valutát.

VIII. A beruházási feltételek tekintetében Magyarország megőrizte tavalyi 4. helyét a regionális rangsorban.

- » Ismét Csehországot tekintik a legvonzóbb beruházási környezetet kínáló országnak, az első négy helyen idén először találjuk együtt a Visegrádi Négyeket.

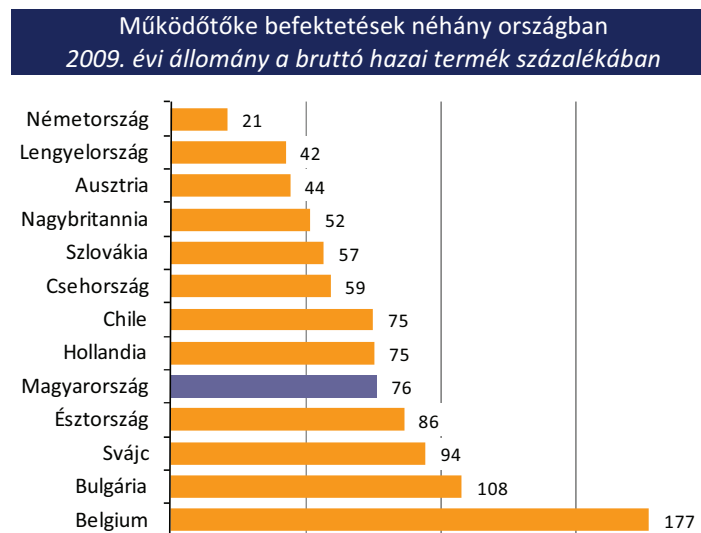
IX. A vállalatok összesen 83 százaléka erősítette meg a Magyarország mellett hozott beruházási döntését, ez valamelyest meghaladja még a tavalyi arányt is.

2. Német működőtőke befektetések Magyarországon

A magyar gazdaság elengedhetetlen része a külföldi működő tőke

Külföldi vállalatok 2010 végéig közel 69 milliárd eurót ruháztak be Magyarországon. Ennek több mint 70 százaléka az Európai Unió államaiból érkezett, ezen belül német vállalatokra az állomány mintegy negyede jut. Az Egyesült Államokból csupán 4 százalék, Japánból pedig alig 1 százalék érkezett.

A magyarországi működőtőke állomány a bruttó hazai termék mintegy 70 százalékának felel meg. Ez nemzetközi összehasonlításban ugyan magas, de egyáltalán nem egyedülálló aránynak tekinthető.

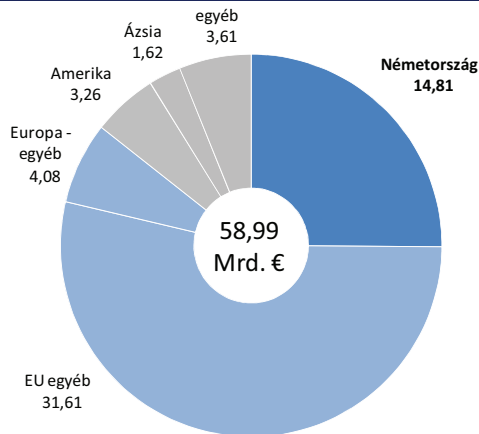

Forrás: UNCTAD (WIR), saját számítások

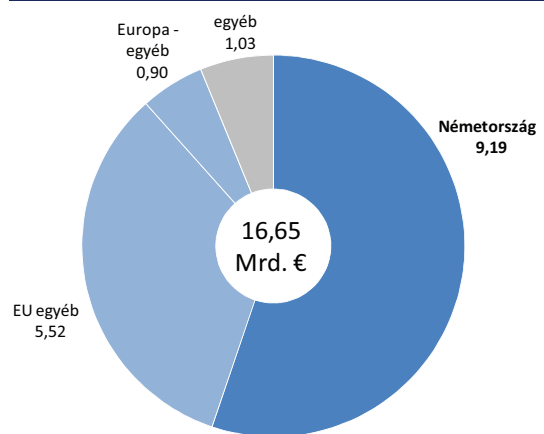
A versenyszférában ma minden harmadik magyar munkavállalót 50 fős vagy nagyobb külföldi vállalat foglalkoztat. Ha számításba vesszük az 50 fő alatti külföldi vállalatokat, valamint magyar beszállítóikat is, akkor ma a versenyszférában a munkahelyek mintegy felét a külföldi befektetők biztosítják.

A működőtőke befektetéseken belül egyre nagyobb súllyal szerepel a Magyarországon már jelen lévő külföldi vállalatok visszaforgatott nyeresége. 1995 óta a Magyarországon keletkezett nyereség mintegy 40 százalékát nem a tulajdonosnak fizették ki, hanem újabb magyarországi beruházásokra fordították. E téren a német vállalatok kiemelkedő szerepet töltenek be, ők adják az összes újrabefektett jövedelem 55 százalékát – ez az arány kétszerese a teljes beruházási állományból viselt részesedésüknek. Ezek a számok szemléletesen igazolják, hogy a német vállalatok nem a rövid távú profitmaximalizálás miatt ruháznak be Magyarországon, hanem hosszú távú szerepvállalásra törekszenek.

**Működőtőke befektetések Magyarországon
2009. december 31.-i állomány, milliárd euróban**

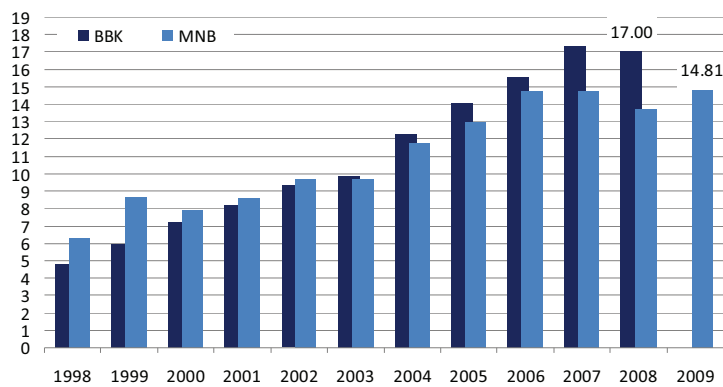

**Külföldi újrafektetett jövedelmek
1999-2009 összesen, milliárd euróban**

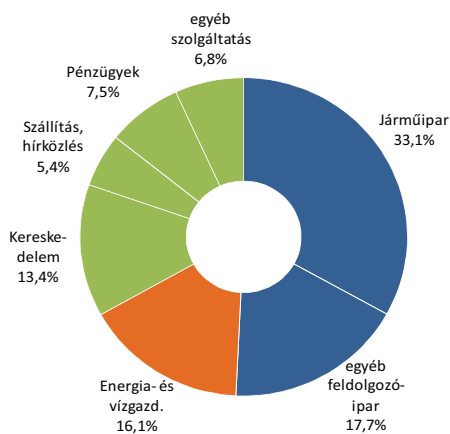
Forrás: MNB

**Német működőtőke befektetések Magyarországon
állomány az év végén, milliárd euróban**

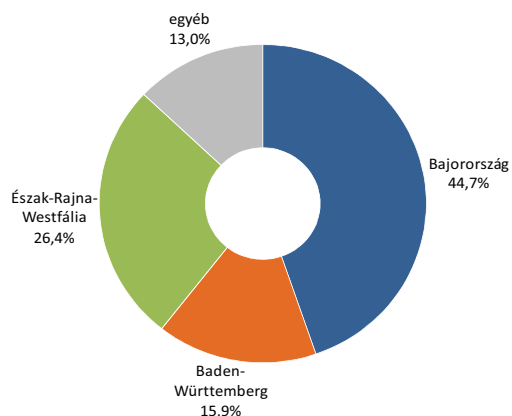

Forrás: BBK – a Bundesbank adatai („kifektetések”), MNB – a Magyar Nemzeti Bank adatai („befektetések”). Az adatok közötti eltérés elsősorban két okra vezethető vissza: (1) Eltérő a vizsgált vállalatok köre; (2) Az MNB adatai csak a közvetlenül Németországból regisztrált befektetéseket tartalmazzák, ezzel szemben a német Bundesbank adatai figyelembe veszik a közvetett (tehát német vállalatok által harmadik országon keresztül Magyarországra irányított) beruházásokat is.

**Német működőtőke befektetések Magyarországon
(cél-)ágazat szerint, százalék**

**Német működőtőke befektetések Magyarországon
a beruházó tartománya szerint, százalék**

Forrás: Deutsche Bundesbank

3. Reálgazdasági környezet

Jelenlegi helyzet és várakozások

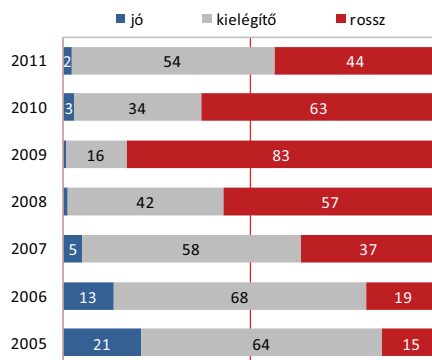
Össességében nagyon megbízhatónak bizonyultak azok az előrejelzések, amelyeket az egy évvel ezelőtti felmérésünkben adtak a vállalatok. A saját üzleti helyzet, az árbevétel és az export, de még az eredmény is a várakozásokon felül alakult. A gazdaság egészét tekintve azonban a vállalatok többre számítottak.

A javulás útján a gazdaság

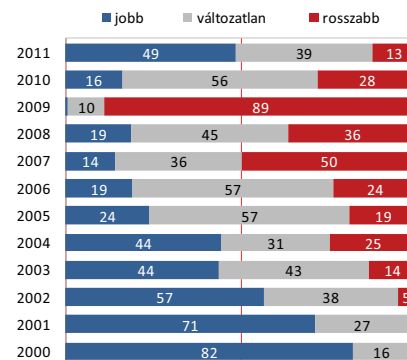
2009-ben felméréseink eddigi legalacsonyabb értékére süllyedtek a magyar gazdaság helyzetére és kilátásaira vonatkozó mutatók. Ez elsősorban a világgazdasági válságnak volt betudható, ami 2009 elején különösen drámai méreteket öltött. A hangulat már 2010 elején jelentősen javult, ez a tendencia az ideai felmérésben határozottan erősödött. Legfőképpen az ideai évre vonatkozó várakozások tanúskodnak nagyfokú derúlásról; a legtöbb területen már sikerült elérni, sőt akár meg is haladni a válságot megelőző, 2008-as szintet. Az évezred elején mért csúcstértékekhez azonban még mindig nem tért vissza a befektetői hangulat.

Minden második vállalat 2011-ben az ország gazdasági helyzetének javulásával számol – ez hatalmas javulás az előző évhez képest, 2009-ről már nem is beszélve, hiszen akkor az év elején mért hangulat drámai mélypontra süllyedt.

Magyar gazdaság – helyzet

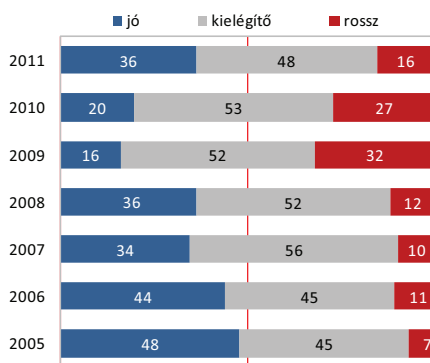
Magyar gazdaság – várakozások

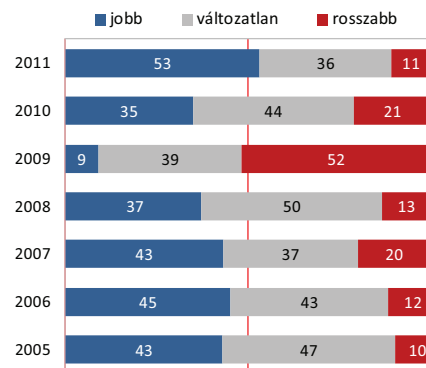
Érzékelhetően javult a vállalatok üzleti helyzete

A saját üzleti tevékenységre vonatkozó válaszok is jelentősen javultak az előző évhez képest, mind a jelenlegi helyzet megítélése, mind következő évre vonatkozó várakozások tekintetében. Ennek köszönhetően az önbizalom szintje visszatért a válságot megelőző, 2008-as szintre. Az egyes gazdasági ágazatok között azonban szembetűnő különbségek mutatkoznak: a fellendülést leginkább a feldolgozóipar export-orientált vállalatai érzékelik, de – kissé tompított mértékben – megjelenik a szolgáltató és kereskedelmi vállalatoknál is. Az építőipari vállalatok körében viszont borúlátás uralkodik.

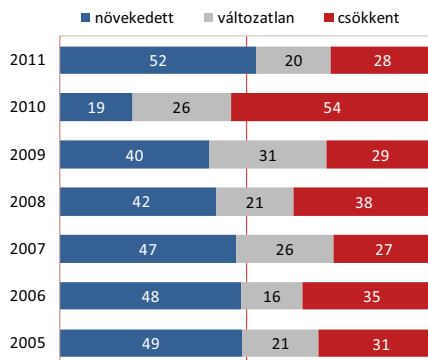
Saját vállalat – mai helyzet

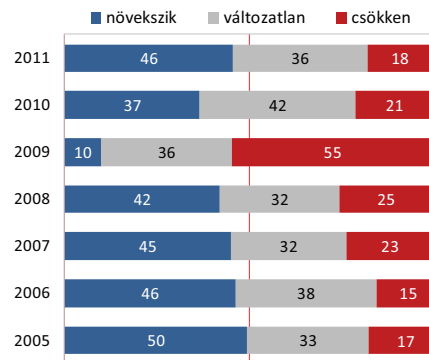
Saját vállalat – várakozások

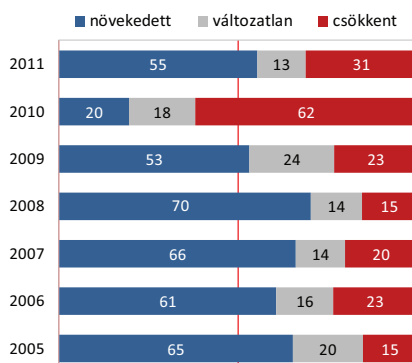
Eredmény – előző év

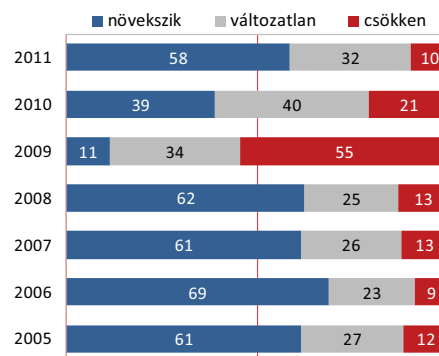
Eredmény – várakozások

Árbevétel - előző év

Árbevétel - várakozások

Feldolgozóipar: a kivitel fellendülése javít a hangulaton

A legnagyobb derűlátást a feldolgozóipari vállalatok mutatják: nagyon elégedettek a 2010-es eredményekkel, jelenlegi üzleti helyzetüket egyértelműen jónak értékelik, és túlnyomó többségük 2011-re is kedvező irányú fejlődést vár. A feldolgozóiparban uralkodó jó hangulat egyik fontos magyarázata az erős külföldi kereslet, hiszen a magyar ipari termelés több mint fele külföldi megrendelésre készül. Idén a feldolgozóipari vállalatok 63 százaléka számít növekvő exportértékesítésre.

Ha a résztvevő vállalatok válaszait exportfüggőségük szerint vizsgáljuk, egyértelműen bebizonyosodik, hogy azok a cégek, amelyek termelésük legnagyobb részét külföldre szállítják, az üzleti helyzet, a várt árbevétel, a beruházási és foglalkoztatási tervek tekintetében jelentősen derűlátóbbak, mint azok, amelyek alig dolgoznak exportra.

Az adatok igazolják, hogy a magyar gazdaság sikere a jövőben is elsősorban a külföldi versenyképességétől függ – jóval nagyobb mértékben, mint a belföldi piac alakulásától.

Gazdasági helyzet és -kilátások megítélése exporthányad szerint

A pozitív és negatív válaszok mérlege

	Összes vállalat	ha a vállalat exporthányada	
		0-20%	60-100%
A vállalat jelenlegi üzleti helyzete	21	-4	63
A vállalat üzleti helyzete – várakozások	43	32	60
Árbevétel 2011	49	36	62
Kivitel 2011	34	12	63
Beruházások 2011	17	1	39
Létszám 2011	23	4	49
Eredmény 2011	28	27	28

Növekvő bizakodás a kereskedők és a szolgáltatók körében

A kereskedelmi vállalatok is összességében bizakodóak, bár nem olyan látványos mértékben, mint a termelő vállalatok. A kereskedelmi vállalatok több mint fele a saját üzleti helyzetének javulására számít 2011-ben, a válaszadók kétharmada az árbevétel növekedésével számol. E számok értelmezésénél azonban figyelembe kell venni, hogy felmérésünkben a „kereskedelem” magába foglalja a nagy- és külkereskedelmet is. A jó hangulat feltehetően elsősorban a behozatal és a kivitel bővülésére vezethető vissza, az eredményekből tehát nem lehet a magánfogyasztás érzékelhető élénkülésére következtetni.

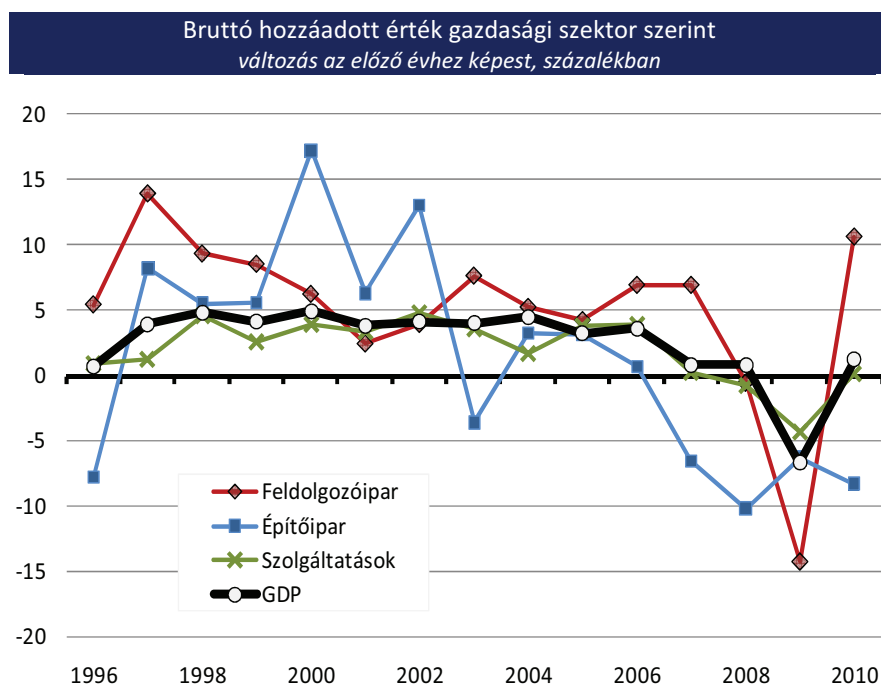
A kereskedők beruházási és foglalkoztatási terveit az árbevétel-növekedés egyelőre csekély mértékben befolyásolja. Az ide sorolt válaszadók 29 százaléka ugyan több alkalmazottat kíván felvenni, 35 százalékuk pedig a beruházásokat tervezi növelni. Velük szemben áll azonban az a 22, illetve 16 százalék, aki elbocsátásokat, ill. a beruházások lefaragását tervezi, az összesített mérleg tehát csak kis mértékben pozitív.

A szolgáltatási szektorban hasonló hangulatkép mutatkozik, mint a kereskedelemben, összességében itt is több a pozitív, mind a negatív válasz.

Az építőipar megszenvedi a tartós válságot

Továbbra is mély mélabú uralkodik viszont az építőiparban. A vállalatok több mint háromnegyede arról számolt be, hogy 2010-ben csökkent az árbevételel, és az idén is több mint egyharmaduk számol újabb csökkenéssel. Ennek hatására több mint 40 százalékuk úgy gondolja, hogy idén elbocsátásokra kényszerül, minden második vállalat a beruházások további csökkentését tervezi, miután már 2010-ben is ez volt jellemző az építőipari vállalatok két harmadára.

A felmérésünkben rajzolt ágazati hangulatkép hűen tükrözi a gazdaság összességének alakulását. 2010-ben a bruttó hazai össztermék növekedését mindenekelőtt az ipar adta, a feldolgozóipar 11 százalékkal bővült a 2009-es 14 százalékos visszaesés után. A szolgáltatási szektor bruttó hozzáadott értéke 2010-ben az előző évi szinten maradt, miután 2009-ben még 4 százalékos csökkenést kellett elszenvednie. Az építőipar nyomott hangulata sem meglepő. Az építőipar termelése már öt éve folyamatosan csökken, és a szűkös költségvetési források, valamint a magán házépítők kényes helyzete miatt 2011 is egy nehéz év lehet. Ennek hatására a magyar gazdasági növekedés motorja 2011-ben is az ipar marad, bár a növekedés üteme valamelyest csökken.

Forrás: KSH

A német vállalatok újabb munkahelyeket hoznak létre Magyarországon

A vállalatok optimista alaphangulata tükröződik az erősödő foglalkoztatási és beruházási szándékaikban is. A német vállalatok 39 százaléka tervezi a létszám bővítését, csupán 16 százalék véli úgy, hogy idén csökken a foglalkoztatottak száma.

Az új munkahelyek teremtése tekintetében ismét a feldolgozóipari vállalatok az éllovasok, 54 százalékuk tervez munkaerőfelvételt, és csupán 13 százalékuk számol elbocsátásokkal. Az árbevétel várt növekedése a kereskedelem, illetve a szolgáltatási szektor területén működő cégek foglalkoztatási terveire szintén pozitív hatással van. Mindkét szektorban a vállalatok 35 százaléka szándékozik több munkaerőt felvenni, kisebb létszámmal 23, illetve 15 százalékuk számol, tehát az egyenleg itt is pozitív.

A foglalkoztatás tervezett bővítése segíthet a nyomasztóan magas munkanélküliség csökkentésében, de ez nagymértékben függ attól, hogy a vállalatok megtalálják-e a keresett szakembereket. A szakemberek rendelkezésre állását jelenleg ugyan jobbnak ítélik meg, mint a korábbi felmérésekben, de véleményünk szerint ez mindenekelőtt a válság hatására megnövekedett munkanélküliségnek köszönhető. A gazdaság fellendülése esetén arra kell számítani, hogy a szakemberhiány hamar ismét szembetűnő problémává válik, ami lassíthatja a gazdasági növekedést is.

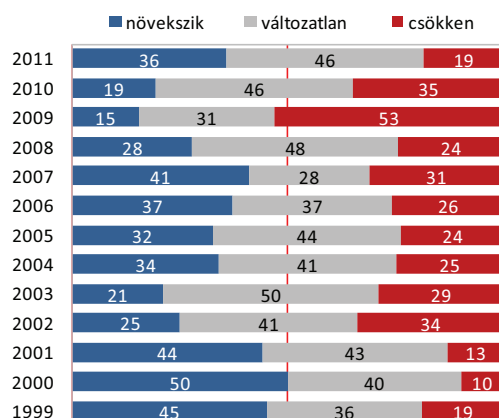
A foglalkoztatási tervek szoros összefüggésben állnak a beruházási tervekkel. Az idei felmérés szerint a vállalatok 36 százaléka tervezi a beruházások bővítését, és csupán 19 százaléka szándékozik a tavalyinál kevesebbet beruházni. Ez az arány az utóbbi 10 év legjobb értéke. Itt is éllovas a feldolgozóipar, ahol a vállalatok 54 százaléka szeretné növelni beruházásait, csupán 17 százaléka számol kevesebb beruházással, mint az előző évben. A javuló beruházási kedv hozzájárulhat a gazdasági növekedés felgyorsulásához is.

Gazdasági helyzetértékelés és várakozások ágazatok szerint

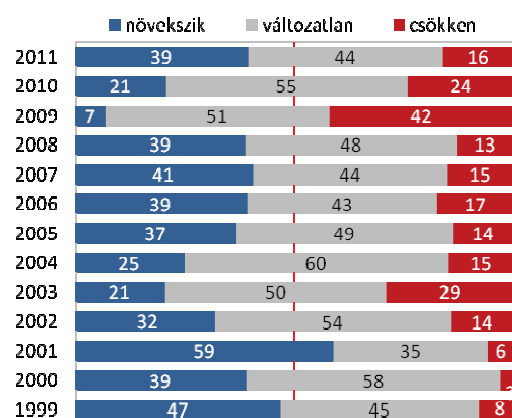
A pozitív és negatív válaszok összesített mérlege

	Összes vállalat	Feldolgozó ipar	Kereskedelem	Szolgáltatások	Építőipar
A magyar gazdaság jelenlegi helyzete	-42	-24	-3	-47	-86
A magyar gazdaság helyzete – várakozások	36	40	36	39	-14
A vállalat jelenlegi üzleti helyzete	21	59	13	10	-64
A vállalat üzleti helyzete – várakozások	43	52	48	44	-29
Árbevétel 2011	49	64	58	48	-14
Kivitel 2011	34	59	27	16	0
Beruházások 2011	17	37	13	11	-36
Létszám 2011	23	47	13	21	-29
Eredmény 2011	28	24	42	27	-21

Beruházások tervezett alakulása

Létszám tervezett alakulása

4. Befektetési környezet

A vállalatok beruházási terveit nemcsak a konjunktúrális helyzet befolyásolja. Közép- és hosszútávon ezeket a döntéseket a vállalati tevékenység általános keretfeltételei, az „üzleti környezet” milyensége határozza meg. A DUIHK ezért rendszeresen vizsgálja azokat a tényezőket, amelyek a vállalatok szempontjából döntő mértékben befolyásolják az üzleti környezetet:

– az állami környezet

» pl. közigazgatás, adók, fejlesztési támogatások, jogbiztonság, átláthatóság, korrupció.

– a munkaerőpiaci környezet

» pl. költségek, termelékenység, szakképzettség, oktatási rendszer, szakképzett munkaerő rendelkezésre állása.

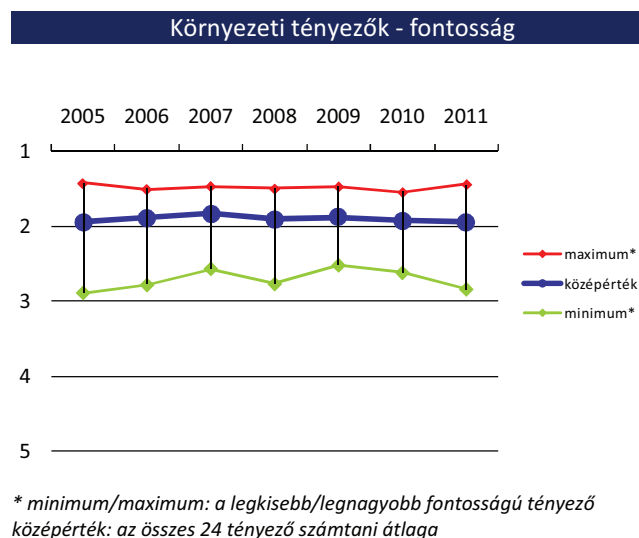
– a piaci környezet

» pl. beszállítók, fizetési morál, piaci kereslet/kínálat.

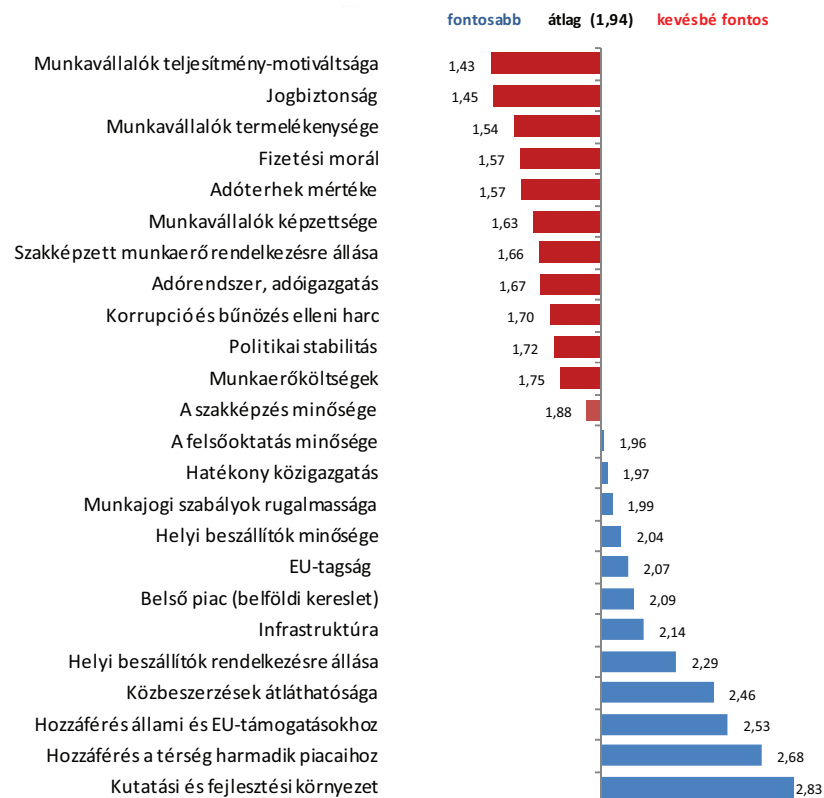
A gazdasági környezetet jellemző, az alábbi fejezetben vizsgált 24 tényezőt a felmérésben résztvevők két tekintetben értékelték: a beruházási döntésben betöltött fontosságuk és a jelenlegi állapottal való elégedettség tekintetében is. Az értékelés „1” (nagyon fontos/nagyon elégedett) és „5” (egyáltalán nem fontos/nagyon elégedetlen) között lehet. A „3”-as érték tehát átlagos fontosságot ill. elégedettséget tükröz. A jelenlegi módszertan szerint 2005 óta mérjük fel az adatokat, összehasonlítható számok tehát az utóbbi 7 évre állnak rendelkezésre. A módszertanról lásd a függelékét.

A környezeti tényezők súlya

Az egyes, a gazdasági környezetet befolyásoló tényezőknek tulajdonított fontossága 2005 óta nagyfokú folytonosságot mutat. Bár alapvetően valamennyi tényezőt fontosnak tartanak, azért az évek során viszonylag állandó fontossági rangsor alakult ki, amelyet a 2011-es felmérés is megerősített. Eszerint a munkavállalói motiváció, a munkatermelékenység és a dolgozók képzettsége, a szakemberek rendelkezésre állása tartozik ismét a legfontosabb tényezők közé, de kiemelten fontos a jogbiztonság, az adóterhek és az adórendszer is.

Környezeti tényezők – fontossági sorrend 2011

Ezzel szemben – az előző évekhez hasonlóan – viszonylag csekély súlya van az állami támogatási források hozzáférhetőségének. Ez azt igazolja, hogy az állami támogatások mértéke nem meghatározó jelentőségű, perdöntő szempont a beruházási döntések meghozatalában. Kevésbé fontos tényező a regionális exportpiacok alakulása is. Ez mindenekelőtt azzal magyarázható, hogy az üzleti tevékenység a legtöbb esetben a helyi (magyar) piac kiszolgálására vagy pedig az anyaországba irányuló kivitellel irányul, és csak ritkán a harmadik országok exportpiacainak önálló kiszolgálására.

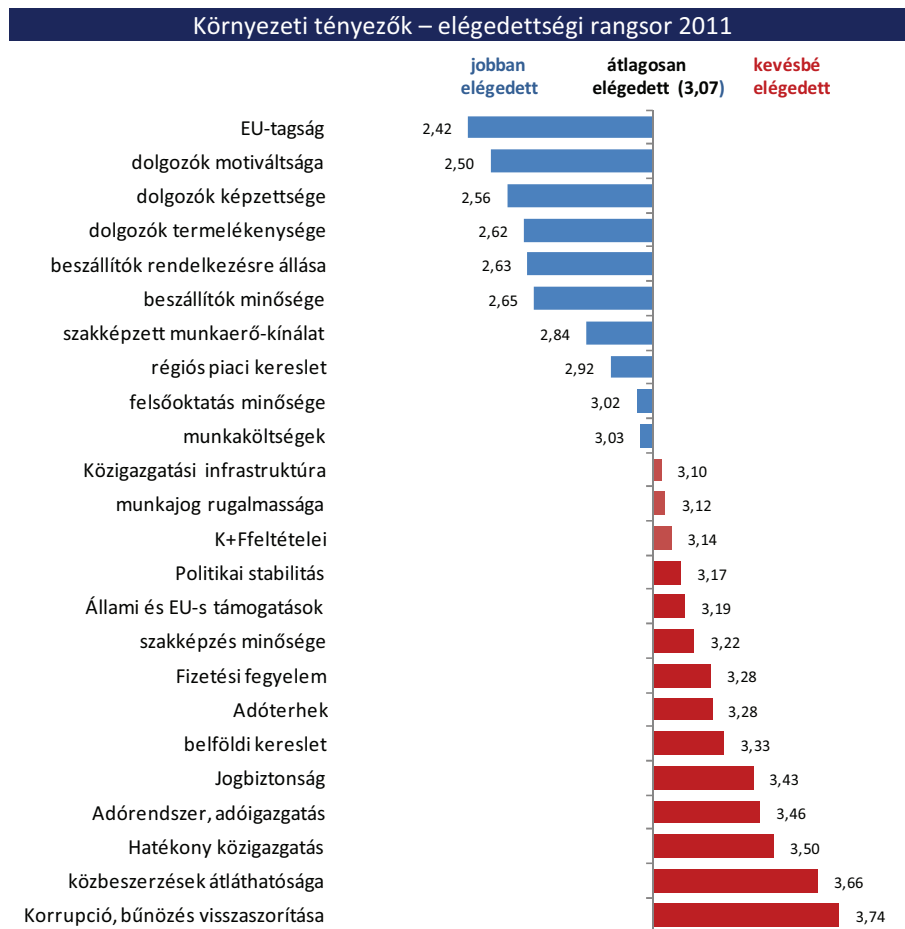
Környezeti tényezők – elégedettség

Az üzleti környezet színvonalát meghatározó tényezők minőségét a jelen felmérésben szinte kivétel nélkül jobbnak értékelték, mint az előző évben. A 24 vizsgált tényező átlagában az elégedettség foka ismét elérte a 2005-2006-os szintet, és ez igaz számos egyedi tényező esetében is.

A vállalati vélemények javulása elsősorban a következő okokra vezethető vissza:

1. Az általános elégedettség növekedésének tetemes része a gazdasági helyzet javulásának köszönhető. Így pl. az infrastruktúra színvonala az elmúlt egy év alatt aligha változott lényegesen, az értékelése mégis javult.
2. Néhány tényező kedvezőbb értékelése a gazdasági válság utóhatásainak tudható be; így van ez például a szakemberek rendelkezésre állása tekintetében is. Ezek esetében a konjunktúra beindulásával ismét erősödhetnek a kritikusabb vélemények.

3. Néhány területen a vállalatok pozitívan jutalmazták a gazdasági feltételrendszerben tapasztalható tényleges előrelépést. Ide sorolható pl. az adók, a politikai stabilitás vagy a bérköltség területén tapasztalt vélemény-javulás.
4. Végezetül van néhány olyan terület, ahol ugyan még nem tapasztalható kézzelfogható előrelépés, de az adott téma hangsúlyosan szerepel a médiában, ami azt a reményt táplálja, hogy jobbra fordulhatnak a dolgok. Ezek közé lehet sorolni például a korrupcióval vagy a bürokráciával kapcsolatos vállalati véleményeket.

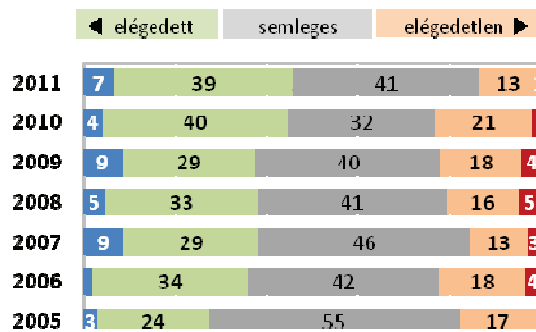
Magyarország ismét főként a munkaerővel aratott babérokat

A legmagasabb fokú elégedettség az előző évekhez hasonlóan a munkaerőpiacot érintő tényezőket övezi. Ez azért is kiemelten öröndetes megállapítás, mert éppen ezeket a tényezőket tekintik különösen fontosnak a beruházási döntések során.

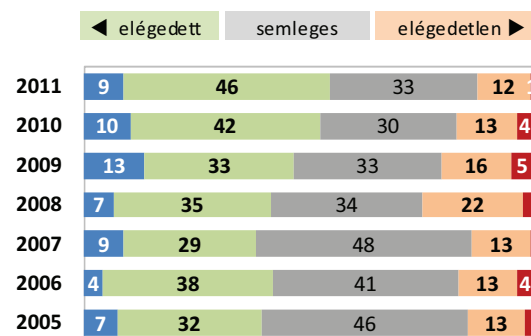
Nagyon jó minősítést kapott ismét a dolgozók motivációja, képzettsége és termelékenysége. A szakemberek rendelkezésre állását kedvezőbbnek értékelték, mint korábban, mindazonáltal ez főként a munkaerőpiac válság okozta helyzetére vezethető vissza. Ez azt jelenti, hogy a szakemberhiány kérdése a gazdasági növekedés beindulásával vélhetően ismét visszakerül a napirendre.

A bérköltség tekintetében a tavalyinál kevesbé kritikusan nyilatkoztak a vállalatok. A munkát terhelő adók és járulékok ugyan nem csökkentek, ugyanakkor a 16%-os egységes jövedelemadó-kulcs bevezetése vélhetően csökkenti a munkáltatókra nehezedő bérköltség-nyomást.

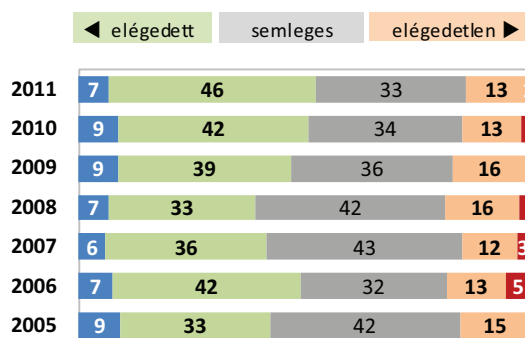
Elégedettség – dolgozók termelékenysége

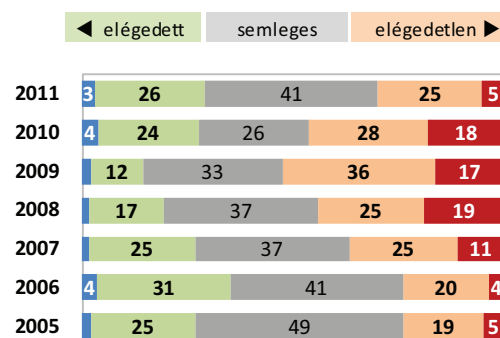
Elégedettség – dolgozók motiváltsága

Elégedettség – képzettség

Elégedettség – munkaerőköltségek

A DUIHK aktuális, 2010 decemberében megjelent Bérézési tanulmánya szerint a megkérdezett német vállalatok 2010-ben átlagosan 6,6 %-kal emelték az alkalmazotti béreket, 2011-re pedig 4,5 %-os emelést terveznek. A magánszférában az elmúlt évben a KSH a bruttó bérek 3,3 %-os emelkedését mutatta ki, erre az évre a munkaadók, a szakszervezetek és a kormány 4-6 %-os emelésre tettek javaslatot.

Ezzel kapcsolatban azonban újra felhívjuk a figyelmet arra, hogy különösen a munkaerőpiac tekintetében fontos a különböző szempontok megfelelő egyensúlya. Önmagában sem a pusztán bérköltség, sem a képzettség mikéntje nem perdöntő kritérium, szükség van a munkaerőpiac valamennyi releváns jellemzőjének vonzó kombinációjára.

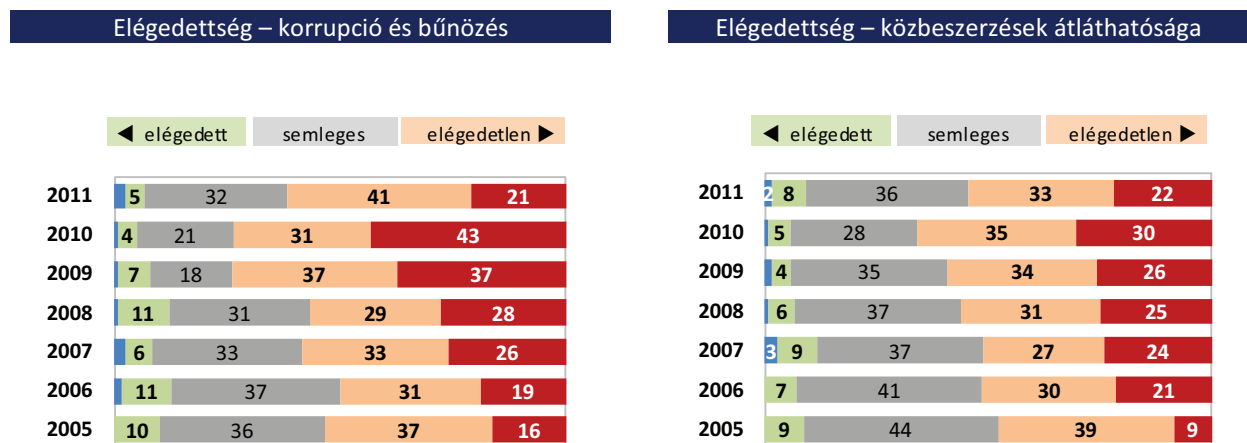
Bár a helyi beszállítóiban rejlő potenciált jelenleg még nem merítik ki kellő mértékben, a rendelkezésre állásukat és minőségüket mégis pozitívan ítélik meg a befektetők. Ez jó alapot nyújt a helyi kkv-szektor és a nemzetközi vállalatok közötti szerves együttműködés megerősítésére.

A magyar beszállítói háttér fejlesztéséhez szükséges feltételrendszert egy friss tanulmány vizsgálja fel, amely a DUIHK szakmai támogatásával, a Kopint Konjunktúra Kutatási Alapítvány és a Commerzbank, valamint a Noerr és Társai Iroda együttműködésében készült. A tanulmányról bővebben: www.duihk.hu/zulieferer

A korrupció az új sereghajtó

Az elégedettségi rangsor végén alig változott a sorrend 2011-ben. Idén a korrupciót és a bűnözést tekintik a legnagyobb problémának, felváltva ezzel a tavalyi sereghajtót, az adóterhelést. A vállalatok mindössze hét százaléka elégedett a korrupció és a bűnözés elleni állami fellépéssel, 62 százalék viszont elégedetlen. Az utóbbi arány ugyan valamelyest alacsonyabb, mint az előző évben, de még így is a korrupció kapja a legrosszabb megítélést az összes 24 környezeti tényező közül. Ráadásul a javulás egyik oka valószínűleg nem az, hogy érezhetően megváltozott volna a tényleges helyzet, hanem sokkal inkább a korábbi korrupciós esetek kivizsgálása, amelyek a kormány részéről kiemelten széles nyilvánosságot kaptak a médiában. Ez táplálhatja azt a reményt, hogy fokozatosan jobbra fordul majd a helyzet, jelenleg viszont a korrupció visszaszorítása az egyik legsürgetőbb feladat a gazdaságpolitika számára.

Hasonló a helyzet a bürokrácia és a közbeszerzések átláthatósága tekintetében. A megítélés mindkét területen valamelyest javult a tavalyi felméréshez képest, de továbbra is alig akad elégedett válaszadó, miközben minden második vállalat elégedetlen.

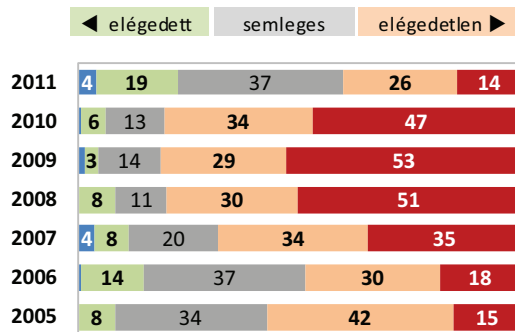

Adóterhelés: kimozdulás a holtpontról

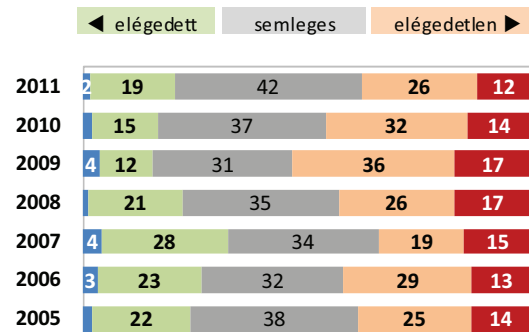
Óriási mértékű javulás mutatkozik az adóterhelés megítélésében: ebben a kérdésben elégedetten nyilatkozott a résztvevők 23 százaléka – háromszor annyian, mint tavaly (7%), miközben az elégedetlenek száma megfelelően csökkent, 81-ről 40 százalékra. Ebben az eredményben két kézzelfogható változás tükröződik: egyrészt a személyi jövedelemadó január 1-én hatályba lépett 16 százalékra történt csökkentése, ami főként a nagyobb jövedelemmel rendelkezőknek kedvez. A másik pozitív változás a társasági adókulcs 19-ről 10 százalékra való leszállítása az 500 millió forint alatti nyereségre, ami tavaly júliusban lépett életbe. Ennek köszönhetően az adóterhek a tavalyi utolsó (24.) helyről idén a 18. helyre küzdte fel magát az elégedettségi rangsorban.

Az irány mindenképpen jó, de továbbra is sok a teendő. Még mindig jóval több az elégedetlen, mint az elégedett vállalatvezető. Ennek számos oka van. A különadók kérdése még nem került le a napirendről, hiszen a kormány a jelek szerint nem vezeti ki őket 2012 után, ahogyan ezt korábban ígérték. A 10 százalékos társasági adókulcs 500 millió forint feletti nyereségre való kiterjesztése sem valósul meg 2013-ban. A kormány adatai szerint mintegy negyedmillió vállalat élvezheti a kedvezményes adókulcs előnyeit, ez azonban – sajnos – csupán a fele a regisztrált társaságoknak. Végezetül azt is meg kell említeni, hogy a munkára kivetett adók és járulékok változatlanul rendkívül magasak, ami jelentősen rontja valamennyi Magyarországon működő vállalat versenyképességét.

Elégedettség – adóterhelés mértéke

Elégedettség – fizetési fegyelem

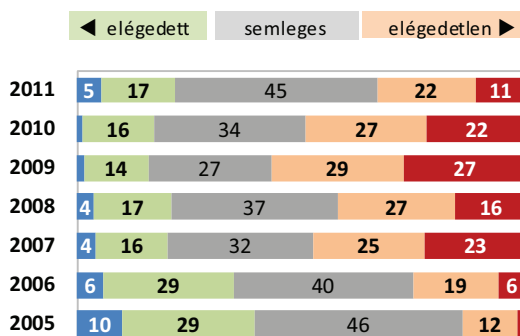

Kétharmad: jót tesz a politikai stabilitásnak

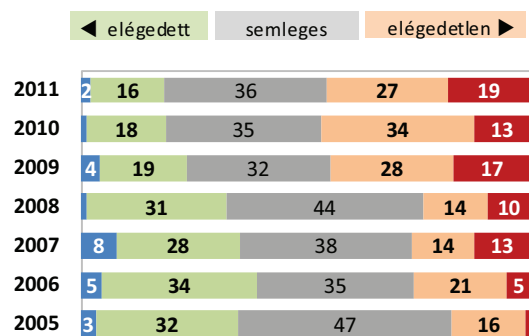
Aligha meglepő, hogy az ország politikai stabilitását 2011 elején jobbnak ítélik meg, mint az előző két évben. 2009 márciusában megbukott a Gyurcsány-kormány, 2010 tavaszán Bajnai Gordon vezetésével kisebbségi kormány volt hivatalban, az országgyűlési választások árnyékában. Ezzel szemben a kormánykoalíció jelenlegi kétharmados parlamenti többségével biztosítottak látszik a politikai és intézményrendszer stabilitása, mindenesetre a kormányzati ciklus végéig.

Ennek ellenére továbbra is látnak kockázati tényezőket a vállalatok: 22 százalékuk ugyan elégedett a jelenlegi helyzettel, de 33 százalékuk még mindig elégedetlen, az vélemények egyenlege tehát még mindig negatív a politikai stabilitás tekintetében. Összehasonlításképpen: 2005-ben 39 százalék nyilatkozott elégedetten, mindössze 14 százaléknyi elégedetlen válasszal szemben.

Elégedettség – politika stabilitás

Elégedettség – jogbiztonság

A jogbiztonság romlása tetemes kockázatot rejt

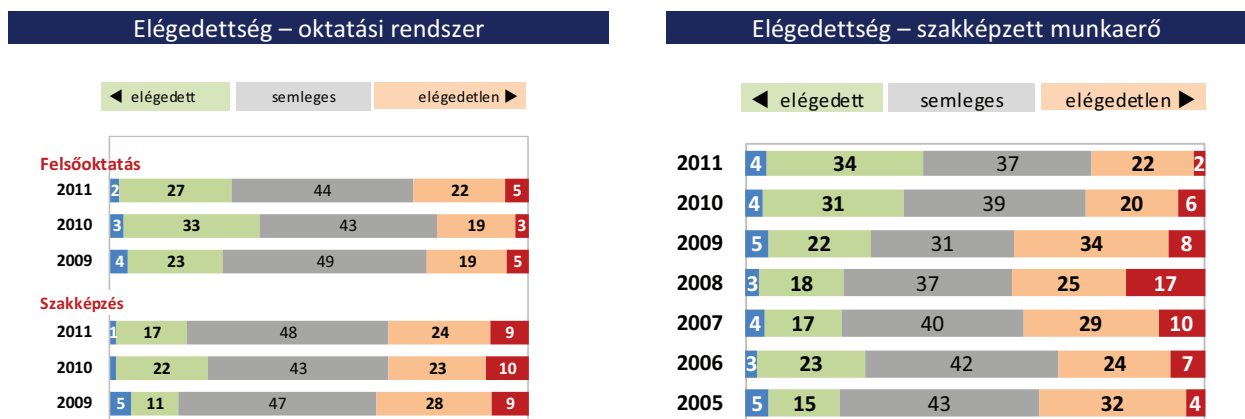
Aggasztó, hogy éppen a jogbiztonság szerepel azon kevés környezeti tényezők közül, amelyek 2011-ben a tavalyinál rosszabb értékelést kaptak. Minden ötödik vállalat úgy válaszolt, hogy „nagyon” elégedetlen ezzel – ilyen magas arányt még soha nem tapasztaltunk. További 27 százalék csak „simán” elégedetlen – összesen tehát minden második vállalat negatív választ adott, az átlagos megítélés 2005 óta a legalacsonyabb szintre süllyedt. Akkor a jogbiztonság még a hatodik helyen szerepelt az elégedettségi listán, 2011-ben pedig már majdnem sereghajtó volt a 20. helyezéssel.

Ez a tendencia rendkívül aggasztó, ugyanis a jogbiztonság a beruházási döntések legfontosabb kritériumai közé tartozik. A 24 tényező közül ezt a második legfontosabbnak nevezték a cégek, még a munka termelékenysége, az adóterhek vagy a képzettség előtt.

A magyarországi jogbiztonságba vetett vállalati bizalom további romlása nagyon súlyos kárt okozna a magyar gazdaság megítélésében, ugyanis az egyszer elveszített bizalmat csak fáradtságos munkával, sok éves erőfeszítéssel lehet helyreállítani.

Javítani kell a szakképzést és a felsőoktatást

Már 2010-ben is a vállalatok csupán 23 százaléka nyilatkozott elégedetten a szakképzési rendszerről, idén pedig a pozitív válaszok aránya tovább apadt, miközben 33 százalékuk kifejezetten elégedetlen. A felsőfokú képzés tekintetében szintén romlott a megítélés. A kritikát egyrészt az okozza, hogy a vállalatok néha elszomorító tapasztalatokat szereznek a frissen végzett dolgozókkal. Másrésztől mind a szakképzés, mind a felsőfokú oktatás esetében széles vita folyik a szükséges reformokról, azonban ennek fő körvonalait még mindig nem lehet világosan látni. Ez elbizonytalanítja a vállalatokat, hiszen megnehezíti a személyügyi és továbbképzési politikájuk hosszú távú tervezését.

A kkv-k kiemelt figyelmet érdemelnek – akárcsak a nagyvállalatok

Idén először vizsgáltuk, hogy miben különbözik a nagy és a kis- és középvállalatok véleménye az egyes környezeti tényezőket illetően. A válasz: sokban.

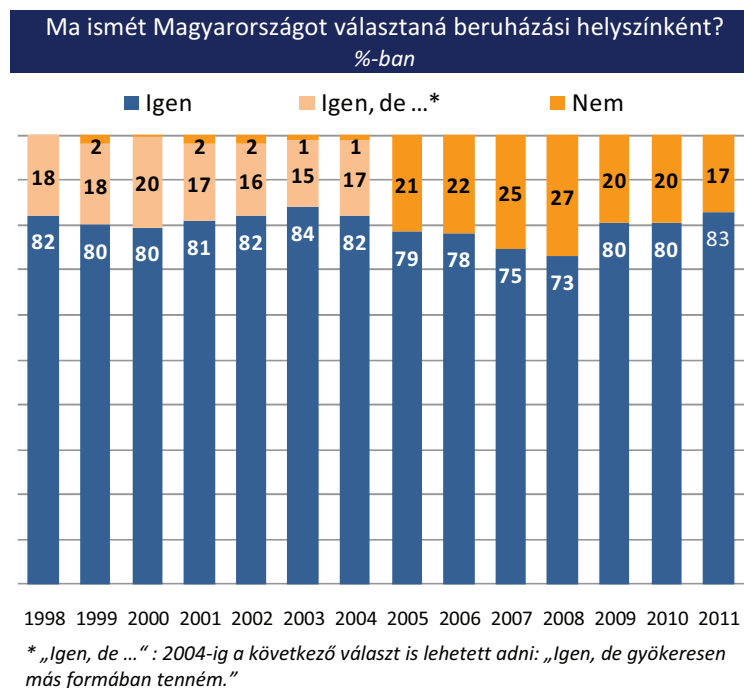
A különbség leginkább a fizetési fegyelem megítélésében mutatkozik meg. Ha a vevők nem fizetnek határidőre, akkor ezt egy kkv jóval nehezebben viseli, mint egy nagyvállalat. Az 50 főnél kevesebb dolgozót foglalkoztató kkv-k sokkal elégedetlenebbek a fizetési fegyelem színvonalával, mint az 50 fős vagy annál nagyobb vállalatok. Szintén a kkv-k működését korlátozó tényezők közé kell sorolni, hogy az adóigazgatási rendszer (nem pedig az adóterhek) tekintetében jóval elégedetlenebbek, mint a nagyobb vállalatok, és ez igaz a korrupció és a bűnözés tekintetében is. A „nagyoknál” jóval kedveltebbül értékelik a kis és közepes vállalatok a belföldi ill. a regionális keresletet is. Ebben az tükröződik, hogy a túlnyomórészt exportorientált nagyobb vállalatok főként a nagy nyugat-európai felvevő piacokra termelnek, így jobban is részesülnek az ott tapasztalható fellendülésből. A kkv-k rendszerint kisebb léptékben működnek, ebből következően nagyobb mértékben sújtja őket a gyenge kereslet a hazai piacon és a szomszédos országokban.

A másik szemszögből, tehát a nagyobb vállalatok perspektívájából, más témák tűnnek problémásnak. A kisvállalatokhoz képest a nagyok jóval kevésbé elégedettek a munkaerő képzettségével és a szakemberek rendelkezésre állásával, továbbá a munkajog rugalmatlansága, a jogbiztonság és a bürokrácia is nagyobb gondot okoz nekik, mint a kicsiknek.

A nagyobb és kisebb vállalatok eltérő válaszai azt mutatják, hogy mindkét csoport sajátos jellemzőkkel rendelkezik, és sajátos elvárásai vannak a gazdaságpolitikával szemben is. A gazdaság egésze azonban csak akkor lesz sikeres, ha mindkét szegmense optimális feltételrendszerre talál. Az erős hazai középvállalati réteg csak akkor tud sikeresen fejlődni, ha szoros együttműködést folytat a nemzetközi vállalatokkal – mindketten egymásra vannak utalva.

Telephelyválasztás: a többség jól számolt

Az, hogy egy vállalat végrehajt-e egy beruházást, és hogy ezt hol teszi meg, végeredményben attól függ, hogy az adott feltételrendszer mellett megvalósíthatónak tartja-e a saját céljait. Felmérésünk keretében ezt a kérdést úgy tesszük fel, hogy a korábban – Magyarország **mellett** – hozott beruházási döntést ma is megerősítenék-e. Az egyértelmű válasz: a legtöbb vállalat nem bánta meg a döntését, 83 százalékuk ma ismét Magyarországot választaná beruházásai színhelyéül. Ez az arány még valamelyest magasabb is a tavalyinál. Ezt a kérdést már 1998 óta feltesszük, és az elmúlt 14 év átlagában meglehetősen nagyfokú állandósággal öt vállalat közül négy jelentette ki, hogy kitartanak korábbi döntésük mellett. Ez a magyarországi feltételrendszer mellett szól, de természetesen arról is tanúskodik, hogy a vállalatok szakmailag jól előkészítik beruházási döntéseiket, és kezdettől fogva – számukra – optimális beruházási helyszínt választanak.

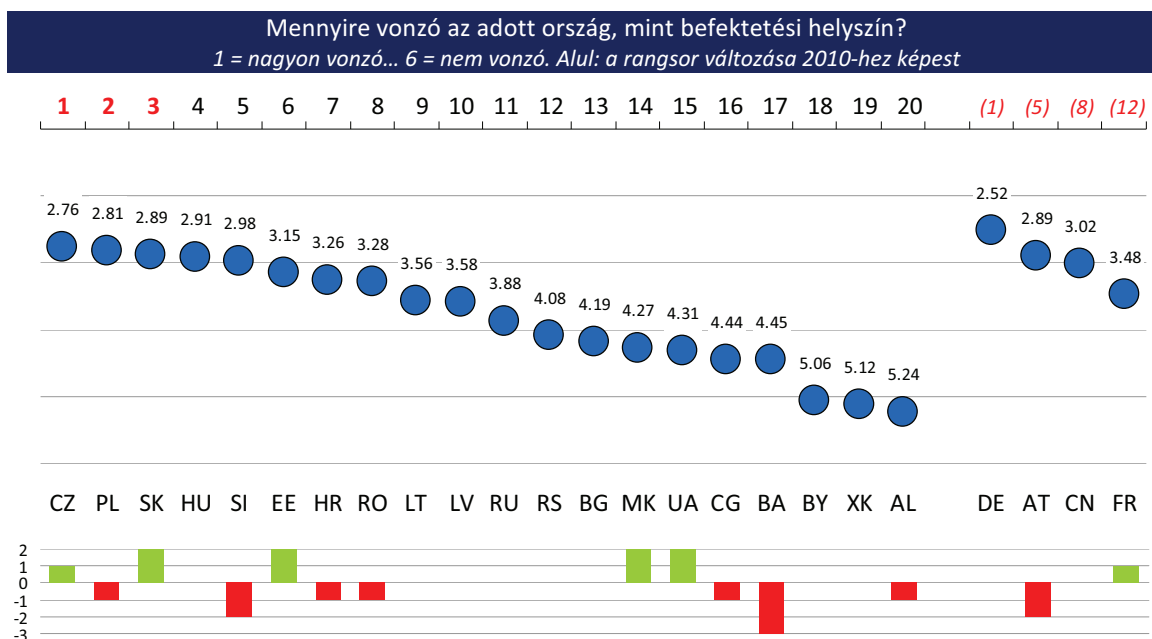
Befektetési alternatívák: először együtt az élmezőnyben a Visegrádi Négyek

A felmérésben résztvevők azt is értékelték, hogy egy befektetés szempontjából mennyire vonzó-nak tartanak más országokat. Ebben a rangsorban Csehország az idén visszahódította az első helyet, és ezzel a második helyre utasította a tavalyi „győztes” Lengyelországot. Szlovákia, amely 2010-ben került bele először az első háromba, le tudta küzdeni az átmeneti gyengélkedést és ismét a harmadik helyre kapaszkodott. Öröndetes, hogy Magyarország tudta tartani tavalyi negyedik helyét. Ennek eredményeként az első négy helyet idén először foglalják el a Visegrádi Négyek.

A „középmezőnyben” kevés elmozdulás tapasztalható; itt szerepel pl. Szlovénia, a Balti Államok, Horvátország és Románia. A rangsor alsó felében változatlanul a Nyugat-Balkán országai és a Szovjetunió utódállamai szerepelnek.

Gyakorlatilag a közép-kelet-európai „versenyen kívül” a válaszadók értékelték néhány nyugat-európai országot és Kínát is. Németországot ismét a messze legvonzóbb beruházási helyszínnek értékelték, és Ausztria is jó eredményt ért el a „virtuális” ötödik hellyel. Az idei teljesítmény alapján Kína ismét csak a középmezőnybe kerülhetne.

A rangsor összességében évek óta viszonylag változatlan, ami azt igazolja, hogy egy ország beruházási vonzereje nem változik egy csapásra. Egy-egy gazdaságpolitikai intézkedés nem azonnal, hanem késleltetve fejt ki hatását a befektetési döntésekben – akár kedvező, akár kedvezőtlen irányba.

5. Gazdaságpolitika

A kormány nem profitál a javuló hangulatból

Az általános befektetői hangulat javulása a megkérdezettek szerint elsősorban a világgazdaság kedvező állapotának köszönhető, és nem a kormány jó teljesítményére. A válaszadók mindössze 13 százaléka értékeli jónak az Orbán-kormány munkáját, 34 százalékuk viszont rossznak. Az egy évvel korábbi felmérésben a Bajnai-kormány jóval jobb eredményt ért el: akkor a válaszadók 41 százaléka nyilatkozott elégedetten, csak 20 százaléká gondolta, hogy rosszul végzi a dolgát a kormány. Az Orbán-kormány gyenge értékelése vélhetően arra is visszavezethető, hogy a minősítés során nem pusztán gazdasági kérdéseket vesznek figyelembe, hanem a kormány számos más, politikai és társadalmi döntését is.

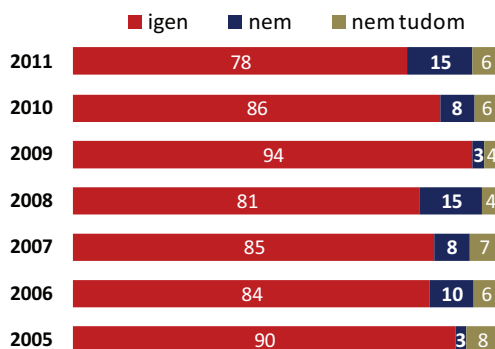
Hogyan értékeli a kormány munkáját?

	Jó	Kielégítő	Rossz	nem tudom
2010 (Bajnai Gordon kormánya)	41,5%	39,0%	19,5%	
2011 (Orbán Viktor kormánya)	12,7%	40,1%	33,8%	13,4%

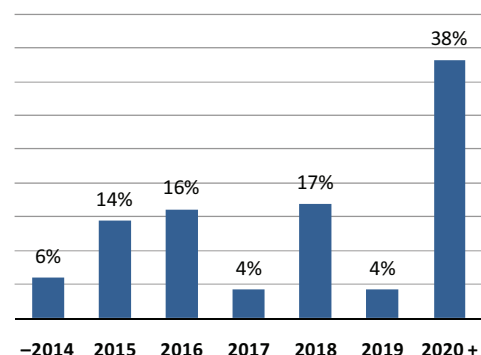
A nagy többség továbbra is akarja az eurót

Az euró bevezetését illetően a közös valuta (vélt) válsága befolyásolja a vállalatok hozzáállását is. Idén már „csupán” a vállalatok 78 százaléka tartja kívánatosnak az euró bevezetését, azonban 15 százalékuk elutasítja ezt. Az eurót ellenzők tábora 2005 óta nem volt ilyen nagy. A legnagyobb támogatottságot a 2009 eleji felmérésünkben tapasztaltuk, amikor Magyarország éppen az Európai Unió és a Nemzetközi Valuta Alap masszív támogatásával háritotta el a fizetéseképtelenséget. Most, két évvel később Magyarország fizetőképessége ismét stabilizálódott, viszont több euró-ország is komoly pénzügyi nehézségekkel néz szembe. Ez ugyan nem az euró következménye, hanem a túlzott államadósságé, de ennek hatására most több magyarországi vállalat az euró bevezetésével kapcsolatos kockázatokat is vél felfedezni. Mindazonáltal öt közül négy vállalat akarja az eurót, sőt a vállalatok több mint egy harmada arra számít, hogy Magyarország a következő öt éven belül bevezeti a közös fizetőeszközt. Ők azonban inkább optimistának nevezhetőek, hiszen a kétharmados többség legkorábban 2017-re várja az eurót, sőt 38 százalék csak 2020-ra vagy még későbbre teszi a bevezetés időpontját. Ebben nyilvánvalóan szerepet játszik, hogy Orbán Viktor miniszterelnök februárban kijelentette, hogy a „csillagok mai állása szerint” 2020 előtt nem lát esélyt a forint feladására.

Kívánatos az Euro bevezetése Magyarországon? %-ban

Mikor fogják bevezetni az Eurót Magyarországon?

6. DUIHK Befektetői Hangulat Mutató

A „DUIHK Befektetői Hangulat Mutató” (német rövidítéssel: DISI) egyetlen számban tömöríti mindazokat a tényezőket, amelyek rövid- és középtávon befolyásolják a beruházók üzleti és beruházási döntéseit.

2011-re a mutató ismét tetemes javulást mutat, miután már az előző évben is talpra állt a válság idején (2009-ben) mért mélypontról. A DISI mutató 2011-ben +20,1-es értékkel az eddigi legmagasabb értékét érte el. A mutató szerkezetének megfelelően ebben tükröződik a jóval kedvezőbb gazdasági helyzet, a javuló konjunkturális kilátások és az üzleti környezet megítélésében tapasztalt kedvező irányú elmozdulás.

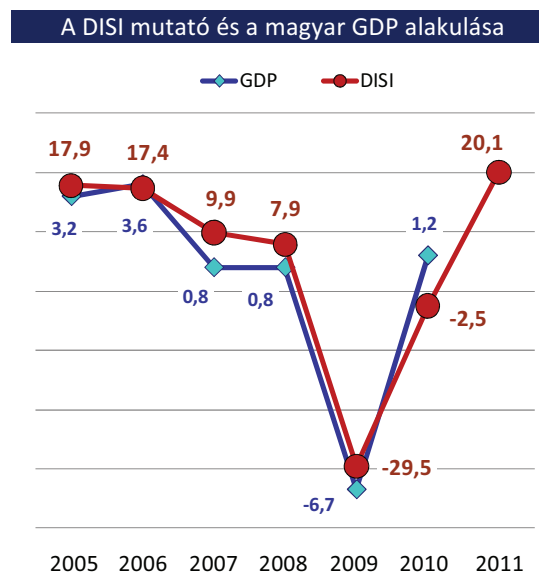
A mutató elméletileg –100 és +100 közötti értéket vehet fel, a 2011-ben mért +20,1-es érték tehát összességében kedvező hangulatra utal a beruházók körében.

A DUIHK Befektetői Hangulat Mutató (DISI) alakulása*

A mutató egyes összetevői	Súlyozás	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gazdasági helyzet	10%	27.4	19.9	16.6	9.5	-9.1	-34.3	5.2
Gazdasági várakozások	50%	28.3	28.3	16.7	17.4	-51.0	5.2	35.0
Üzleti környezet	35%	-5.3	-4.6	-7.5	-11.5	-17.6	-13.3	-3.5
Megismétlési hajlandóság*	5%	57.2	56.6	49.7	46.2	60.9	61.0	65.9
DISI mutató összesen	100%	17.9	17.4	9.9	7.9	-29.5	-2.5	20.1

* a módszertanról bővebben a függelékben

2005 és 2010 között – visszamenőlegesen – szoros korreláció mutatkozott a DISI mutató és a magyar bruttó hazai termék alakulása között (lásd az ábrán). A mutató erős szintje ezért alátámasztja előrejelzésünket, hogy a magyar GDP az idén legalább három százalékkal bővülhet. Ez valamivel derülátóbb prognózis, mint számos más szervezeté, véleményünk szerint azonban több makrogazdasági tényező is alátámasztja ezt: egyrészt két éves csökkenés után ismét bővülhet a lakosság fogyasztása, másrészt arra számítunk, hogy a vállalatok idén érzékelhetően többet fognak beruházni. Végezetül pedig a pozitív külkereskedelmi mérleg is a múlt év magas szintjén marad.

Forrás: DUIHK, KSH

Függelék

A Résztvevő vállalatok

Résztvevők származás szerint

A 2011-es évi felmérésben összesen 144 vállalat vett részt, túlnyomórészt német érdekeltségű vállalatok, mintegy 20 %-uk más országot jelölt meg az anyavállalat székhelyeként, közülük mintegy 10 % Ausztriát.

Résztvevők gazdasági ágazat szerint

A résztvevők 32%-a tevékenységi körének a feldolgozóipart jelölte meg, 10 % az építőipart, 22 % a kereskedelmet (kis- és nagy, ill. külkereskedelem), míg 43 % a szolgáltatóipart adta meg. Az értékelésben „termelés” illetve „ipar” címszavakkal a feldolgozóipart, az építőipart, az energia- és vízszolgáltatóipart foglaltuk össze.

Az ágazat megadása során többes jelölés is lehetséges volt. 2011-ben a résztvevők 11 %-a adott meg kettő, vagy több ágazatot.

Az „**összes vállalat**” –ra vonatkozó eredmények mind a 144 résztvevő válaszait tartalmazzák. Az egy ágazatra vonatkozó eredmények azon vállalatok adatait veszik figyelembe, melyek az ágazatot bejelölték. A többes jelölés miatt a három gazdasági ágazatt (súlyozott) átlaga eltérhet az „összes vállalat” eredményétől.

Résztvevők ágazati hovatartozásuk szerint

	Résztvevők összesen	ebből			
		Termelők *	Építőipar	Kereskedők	Szolgáltatók
2009	143	32%	7%	19%	42%
2010**	174	39%	7%	22%	43%
2011**	144	34%	10%	22%	44%

* feldolgozó ipar, energia-, gáz- és vízellátás

** többes jelölés lehetséges, ezért az összeg meghaladhatja a 100 %-t

Résztvevők létszámkategória szerint

	Foglalkoztatottak száma			
	1-9	10-49	50-249	250 vagy több
2009	31%	24%	30%	15%
2010	24%	24%	27%	26%
2011	29%	24%	24%	22%

Résztvevők az export-függőség szerint

	Az exportértékesítés aránya a teljes árbevételhez képest (%)				
	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
2009	52%	10%	10%	6%	22%
2010	47%	7%	9%	10%	27%
2011	53%	8%	5%	6%	28%

B Módszertan

Megkérdezés módszere

A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara (DUIHK) 1995 óta készíti el éves konjunktúra-jelentését, amely írásbeli megkérdezésen alapul. 2008 óta a kérdőív kitölthető online is. A kérdőívet a válaszadók vállalatára és személyére vissza nem követhetően értékeljük ki.

A DUIHK kezdeményezésére 2006 óta a konjunktúrafelmérést azonos időben és azonos tartalommal más közép-kelet-európai országokban is végzik, idén 16 ország vett benne részt. Az összesített európai eredményeket tartalmazó jelentés 2011 májusában jelenik meg.

Megkérdezés ideje

2011. február 1. és március 11. között.

Statisztikai kifejezések használata

„Szaldó”:

Azoknál a kérdéstípusoknál, ahol a válasz „jó–kielégítő–rossz”, vagy „jobb–változatlan–rosszabb” lehet, az „egyenleg” a negatív és a pozitív válaszok arányának különbségét jelenti. A szaldó tehát -100 és +100 közötti értékeket vehet fel.

Példa: Ha a válaszadók 40%-a „magasabb”, 24% „változatlan” és 36% „alacsonyabb” választ adott, akkor az „egyenleg” $\{40-36\} +4$.

Átlag:

Ha másképpen nincs megadva, akkor „átlagon” a számtani átlagot értjük.

DISI-mutató

A „DUIHK Befektetői Hangulat Mutató”, német (és angol) rövidítésben „DISI”, 2010-ben került először meghatározásra, és visszamenőlegesen a 2005.-2010. közötti évekre is alkalmazták.

A DISI fő célja az, hogy egyetlen mutatószámában foglalja össze mindazokat a tényezőket, amelyek rövid- és középtávon befolyásolják a beruházók üzleti és beruházási döntéseit.

Ennek megfelelően alakítottuk ki egyrészt a mutató összetételét, másrészt az egyes összetevők súlyozását is.

A részindikátorok súlyozását a rövid- és középtávú üzleti és beruházási döntésekre gyakorolt hatáspotenciál alapján határoztuk meg. A befektetési környezet minőségére vonatkozó részindikátor súlyozását minden évben újraszámítjuk, a korrigált súlyozást visszamenőleg az előző évek DISI-eredményeinél is figyelembe vesszük.

A mutató elméletileg „-100” és „+100” közötti értékeket vehet fel, akárcsak valamennyi részindikátorra és összetevője. Ebben a kialakításban az előjel egyértelmű tendenciát hivatott kimutatni, miközben a „100”-as szélsőérték megkönnyíti a közérthető értelmezést. Ennek alapján a „-100” pontos érték azt jelenti, hogy a beruházók kivétel nélkül elégedetlenek és borúlátóak (vagyis a helyzetre vonatkozó valamennyi jellemző „rossz”, a várakozások kivétel nélkül „csökkenő/romló” irányúak, az üzleti környezet valamennyi elemével „rendkívül elégedetlen”-ek, és valamennyi válaszadó „nem ruházna be ismét Magyarországon”). A „0” érték a teljességgel semleges állapotot írja le (tehát „se jó, se rossz”), és „+100” pont esetén valamennyi beruházó kivétel nélkül elégedett és derűlátó lenne.

A DISI mutató összetevői:

Részmutató	Súlyozás	Összetevők száma
Üzleti helyzet	10%	5
Üzleti várakozások	50%	6
Elégedettség a befektetési környezettel	35%	25
Hajlandóság a beruházási döntés megismétlésére	5%	1
DISI összesen	100%	37

C A felmérés eredményei

Megjegyzés:

Az összegekben eltérés lehetséges kerekítés vagy többes jelölés miatt.

1. Hogyan vélekedik Magyarország jelenlegi gazdasági helyzetéről?

	Jó	Kielégítő	Rossz	Szaldó
2005	20.9%	64.3%	14.8%	6.1
2006	13.4%	67.7%	18.9%	-5.5
2007	5.1%	58.3%	36.6%	-31.4
2008	1.1%	41.8%	57.1%	-55.9
2009	0.7%	16.1%	83.2%	-82.5
2010	2.9%	33.9%	63.2%	-60.2
2011	2.1%	54.2%	43.7%	-41.5
<i>Ebből:</i>				
Termelők	4.2%	66.7%	29.2%	-25.0
Építőipar	0.0%	14.3%	85.7%	-85.7
Kereskedők	3.2%	58.1%	38.7%	-35.5
Szolgáltatók	3.2%	46.8%	50.0%	-46.8

2. Hogyan vélekedik a magyar gazdaság kilátásairól 2011-re az előző évhez képest?

	Javul	Nem változik	Roszbabb	Szaldó
2005	24.3%	56.5%	19.1%	5.2
2006	19.1%	57.3%	23.6%	-4.5
2007	14.3%	36.0%	49.7%	-35.4
2008	18.8%	44.9%	36.4%	-17.6
2009	0.7%	10.5%	88.8%	-88.1
2010	16.1%	55.7%	28.2%	-12.1
2011	48.6%	38.7%	12.7%	35.9
<i>Ebből:</i>				
Termelők	50.0%	41.7%	8.3%	41.7
Építőipar	21.4%	42.9%	35.7%	-14.3
Kereskedők	48.4%	38.7%	12.9%	35.5
Szolgáltatók	51.6%	35.5%	12.9%	38.7

3. Hogyan alakul ágazatának helyzete 2011-ben az előző évhez képest?

	Javul	Nem változik	Roszbabb	Szaldó
2005	26,3%	52,6%	21,1%	5,3
2006	27,1%	47,7%	25,1%	2,0
2007	23,4%	46,3%	30,3%	-6,9
2008	22,2%	50,6%	27,3%	-5,1
2009	1,4%	23,9%	74,6%	-73,2
2010	21,4%	55,5%	23,1%	-1,7
2011	46,1%	39,7%	14,2%	31,9
<i>Ebből:</i>				
Termelők	61,7%	29,8%	8,5%	53,2
Építőipar	0,0%	42,9%	57,1%	-57,1
Kereskedők	41,9%	41,9%	16,1%	25,8
Szolgáltatók	40,3%	46,8%	12,9%	27,4

4. Hogyan vélekedik vállalatának jelenlegi üzleti helyzetéről?

	Jó	Kielégítő	Rossz	Szaldó
2005	47,8%	45,2%	7,0%	40,9
2006	44,0%	45,0%	11,0%	33,0
2007	34,5%	55,7%	9,8%	24,7
2008	36,2%	52,0%	11,9%	24,3
2009	16,1%	51,7%	32,2%	-16,1
2010	19,7%	53,2%	27,2%	-7,5
2011	36,2%	48,2%	15,6%	20,6
<i>Ebből:</i>				
Termelők	63,8%	31,9%	4,3%	59,6
Építőipar	0,0%	35,7%	64,3%	-64,3
Kereskedők	38,7%	35,5%	25,8%	12,9
Szolgáltatók	21,0%	67,7%	11,3%	9,7

5. Hogyan alakul vállalatának üzleti helyzete 2011-ben az előző évhez képest?

	Javul	Nem változik	Roszbabb	Szaldó
2005	43,0%	47,4%	9,6%	33,3
2006	45,2%	43,2%	11,6%	33,7
2007	43,2%	36,9%	19,9%	23,3
2008	37,1%	49,7%	13,1%	24,0
2009	9,1%	39,2%	51,7%	-42,7
2010	34,9%	44,2%	20,9%	14,0
2011	53,2%	36,2%	10,6%	42,6
<i>Ebből:</i>				
Termelők	57,4%	31,9%	10,6%	46,8
Építőipar	7,1%	57,1%	35,7%	-28,6
Kereskedők	54,8%	38,7%	6,5%	48,4
Szolgáltatók	53,2%	37,1%	9,7%	43,5

6. Hogyan változott vállalatának árbevétele 2010-ben az előző évhez képest?

	Nőtt	Nem változott	Csökken	Szaldó
2005	65,2%	19,6%	15,2%	50,0
2006	60,7%	15,8%	23,5%	37,2
2007	66,1%	13,8%	20,1%	46,0
2008	70,3%	14,3%	15,4%	54,9
2009	53,1%	23,8%	23,1%	30,1
2010	19,5%	18,4%	62,1%	-42,5
2011	55,3%	13,5%	31,2%	24,1
<i>Ebből:</i>				
Termelők	74,5%	8,5%	17,0%	57,4
Építőipar	14,3%	7,1%	78,6%	-64,3
Kereskedők	64,5%	9,7%	25,8%	38,7
Szolgáltatók	48,4%	19,4%	32,3%	16,1

7. Hogyan alakul vállalatának árbevétele 2011-ben az előző évhez képest?

	Nő	Nem változik	Csökken	Szaldó
2005	61,5%	26,6%	11,9%	49,5
2006	68,6%	22,7%	8,8%	59,8
2007	61,4%	26,1%	12,5%	48,9
2008	62,3%	24,6%	13,1%	49,1
2009	11,2%	34,3%	54,5%	-43,4
2010	38,7%	40,5%	20,8%	17,9
2011	58,5%	31,7%	9,9%	48,6
<i>Ebből:</i>				
<i>Termelők</i>	68,8%	25,0%	6,3%	62,5
<i>Építőipar</i>	21,4%	42,9%	35,7%	-14,3
<i>Kereskedők</i>	64,5%	29,0%	6,5%	58,1
<i>Szolgáltatók</i>	58,1%	32,3%	9,7%	48,4

8. Hogyan változik az ön vállalatánál a foglalkoztatottak száma 2011-ben az előző évhez képest?

	Nő	Nem változik	Csökken	Szaldó
2005	36,8%	49,1%	14,0%	22,8
2006	39,3%	43,3%	17,4%	21,9
2007	40,7%	44,1%	15,3%	25,4
2008	39,0%	48,0%	13,0%	26,0
2009	7,0%	51,0%	42,0%	-35,0
2010	20,8%	54,9%	24,3%	-3,5
2011	39,4%	44,4%	16,2%	23,2
<i>Ebből:</i>				
<i>Termelők</i>	54,2%	33,3%	12,5%	41,7
<i>Építőipar</i>	14,3%	42,9%	42,9%	-28,6
<i>Kereskedők</i>	35,5%	41,9%	22,6%	12,9
<i>Szolgáltatók</i>	35,5%	50,0%	14,5%	21,0

9. Hogyan alakultak vállalatának beruházási kiadásai 2010-ben az előző évhez képest?

	Nőtt	Nem változott	Csökken	Szaldó
2005*	35,7%	41,1%	13,4%	22,3
2006*	36,5%	36,5%	14,8%	21,7
2007*	36,2%	37,3%	12,4%	23,7
2008	37,7%	44,6%	17,7%	20,0
2009	32,9%	46,2%	21,0%	11,9
2010	18,1%	37,4%	44,4%	-26,3
2011	26,4%	45,0%	28,6%	-2,1
<i>Ebből:</i>				
<i>Termelők</i>	45,7%	34,8%	19,6%	26,1
<i>Építőipar</i>	7,1%	28,6%	64,3%	-57,1
<i>Kereskedők</i>	29,0%	45,2%	25,8%	3,2
<i>Szolgáltatók</i>	19,4%	53,2%	27,4%	-8,1

* 2005-2007: 100%-hoz hiányzó rész: "nincsenek beruházások"

10. Hogyan alakulnak vállalatának beruházási kiadásai 2011-ben az előző évhez képest?

	Nő	Nem változik	Csökken	Szaldó
2005*	32,5%	43,9%	13,2%	19,3
2006*	37,1%	37,1%	15,8%	21,3
2007*	40,9%	27,8%	15,9%	25,0
2008	27,8%	47,7%	24,4%	3,4
2009	15,4%	31,5%	53,1%	-37,8
2010	19,2%	45,9%	34,9%	-15,7
2011	35,7%	45,7%	18,6%	17,1
<i>Ebből:</i>				
Termelők	54,3%	28,3%	17,4%	37,0
Építőipar	14,3%	35,7%	50,0%	-35,7
Kereskedők	29,0%	54,8%	16,1%	12,9
Szolgáltatók	27,4%	56,5%	16,1%	11,3

* 2005-2007: 100%-hoz hiányzó rész: "nincsenek beruházások"

11. Hogyan alakul vállalatának bérköltsége 2011-ben az egyéb költségekhez képest?

	Gyorsabban	Hasonló ütemben	Lassabban	Szaldó
2005	22,7%	51,8%	25,5%	-2,7
2006	29,9%	40,1%	29,9%	0,0
2007	36,9%	39,8%	23,3%	13,6
2008	76,3%	19,1%	4,6%	71,7
2009	17,5%	52,4%	30,1%	-12,6
2010	19,7%	59,0%	21,4%	-1,7
2011	53,2%	36,2%	10,6%	42,6
<i>Ebből:</i>				
Termelők	66,7%	27,1%	6,3%	60,4
Építőipar	21,4%	42,9%	35,7%	-14,3
Kereskedők	64,5%	29,0%	6,5%	58,1
Szolgáltatók	42,6%	47,5%	9,8%	32,8

12. Hogyan alakult az adózás előtti eredménye 2010-ben az előző évhez képest?

	Nőtt	Nem változott	Csökken	Szaldó
2005	48,6%	20,6%	30,8%	17,8
2006	48,5%	16,3%	35,2%	13,3
2007	47,1%	25,9%	27,0%	20,1
2008	41,6%	20,8%	37,6%	4,0
2009	39,9%	31,5%	28,7%	11,2
2010	19,3%	26,3%	54,4%	-35,1
2011	52,5%	19,9%	27,7%	24,8
<i>Ebből:</i>				
Termelők	64,6%	20,8%	14,6%	50,0
Építőipar	14,3%	14,3%	71,4%	-57,1
Kereskedők	58,1%	12,9%	29,0%	29,0
Szolgáltatók	50,8%	21,3%	27,9%	23,0

13. Hogyan változik a várható adózás előtti eredménye 2011-ben az előző évhez képest?

	Nő	Nem változik	Csökken	Szaldó
2005	49,5%	33,0%	17,4%	32,1
2006	46,3%	38,4%	15,3%	31,1
2007	45,0%	31,6%	23,4%	21,6
2008	42,2%	32,4%	25,4%	16,8
2009	9,8%	35,7%	54,5%	-44,8
2010	36,6%	42,4%	20,9%	15,7
2011	45,7%	36,4%	17,9%	27,9
<i>Ebből:</i>				
<i>Termelők</i>	42,6%	38,3%	19,1%	23,4
<i>Építőipar</i>	14,3%	50,0%	35,7%	-21,4
<i>Kereskedők</i>	54,8%	32,3%	12,9%	41,9
<i>Szolgáltatók</i>	43,5%	40,3%	16,1%	27,4

14. Hogyan alakult exportforgalma 2010-ben az előző évhez képest? (forint-alapon)

	Nőtt	Nem változott	Csökkent	Szaldó
2008	42,2%	32,4%	25,4%	16,8
2009	33,3%	51,9%	14,7%	18,6
2010	10,9%	46,8%	42,3%	-31,4
2011	38,6%	50,8%	10,6%	28,0
<i>Ebből:</i>				
<i>Termelők</i>	76,1%	19,6%	4,3%	71,7
<i>Építőipar</i>	21,4%	42,9%	35,7%	-14,3
<i>Kereskedők</i>	38,5%	53,8%	7,7%	30,8
<i>Szolgáltatók</i>	15,3%	76,3%	8,5%	6,8

15. Hogyan alakul exportforgalma 2011-ben az előző évhez képest? (forint-alapon)

	Nőtt	Nem változott	Csökkent	Szaldó
2008	39,4%	57,6%	3,0%	36,4
2009	10,9%	53,1%	35,9%	-25,0
2010	23,7%	64,7%	11,5%	12,2
2011	40,5%	52,7%	6,9%	33,6
<i>Ebből:</i>				
<i>Termelők</i>	63,0%	32,6%	4,3%	58,7
<i>Építőipar</i>	15,4%	69,2%	15,4%	0,0
<i>Kereskedők</i>	34,6%	57,7%	7,7%	26,9
<i>Szolgáltatók</i>	22,4%	70,7%	6,9%	15,5

16. Az üzleti környezet meghatározói

	Fontosság		Elégedettség						
	Osztályzat*	1	Válaszok megoszlása 2011					Osztályzat*	
	2006-2011		2	3	4	5	2011	2010	
Wirtschaftspolitisches Umfeld									
1 EU-tagság	1.96	14%	40%	38%	7%	1%	2.42	2.57	
2 Hatékony közigazgatás	1.80	2%	7%	41%	39%	11%	3.50	4.00	
3 Adórendszer, adóigazgatás	1.61	3%	10%	35%	41%	10%	3.46	4.12	
4 Adóterhek	1.56	4%	19%	37%	26%	14%	3.28	4.21	
5 Hozzáférés állami és EU-támogatásokhoz	2.47	2%	17%	47%	26%	8%	3.19	3.36	
6 Közfizetés	1.92	3%	21%	44%	28%	4%	3.10	3.28	
7 Jobbiztonság	1.50	2%	16%	36%	27%	19%	3.43	3.39	
8 Közbeszerzések átláthatósága	2.39	2%	8%	36%	33%	22%	3.66	3.90	
11 Politikai stabilitás	1.80	5%	17%	45%	22%	11%	3.17	3.53	
12 Korrupció és bűnözés elleni harc	1.75	2%	5%	32%	41%	21%	3.74	4.11	
Geschäftsumfeld									
10 Kutatási és fejlesztési környezet	2.64	2%	11%	65%	17%	5%	3.14	3.25	
13 Helyi beszállítók rendelkezésre állása	2.17	4%	42%	43%	11%	1%	2.63	2.71	
14 Helyi beszállítók minősége	1.92	4%	40%	45%	10%	2%	2.65	2.79	
15 Fizetési morál	1.56	2%	19%	42%	26%	12%	3.28	3.42	
16 Belső piac (belföldi kereslet)	1.93	1%	13%	56%	14%	16%	3.33	3.43	
17 Hozzáférés a térség harmadik piacaihoz	2.63	3%	16%	68%	11%	2%	2.92	3.11	
Arbeitsmarkt-Umfeld									
18 Munkaerőköltségek	1.64	3%	26%	41%	25%	5%	3.03	3.33	
19 Munkavállalók termelékenység	1.54	7%	39%	41%	13%	1%	2.62	2.76	
20 Munkavállalók teljesítmény-motiváltsága	1.53	9%	46%	33%	12%	1%	2.50	2.58	
21 Munkajogi szabályok rugalmassága	2.00	4%	20%	44%	25%	7%	3.12	3.24	
22 Munkavállalók képzettsége	1.62	7%	46%	33%	13%	1%	2.56	2.57	
23 Szakképzett munkaerő rendelkezésre állása	1.70	4%	34%	37%	22%	2%	2.84	2.94	
24 A szakképzés színvonala	1.82	1%	17%	48%	24%	9%	3.22	3.19	
25 A felsőoktatás színvonala	1.87	2%	27%	44%	22%	5%	3.02	2.86	

* 1 = nagyon fontos/nagyon elégedett... 5 = nem fontos/elégedetlen. Jegy: az adott válaszok átlaga

17. Melyik a három legsürgetőbb feladat a magyar kormány számára?

	Válaszok összesen *	köztük		
		1. helyen*	2. helyen*	3. helyen*
A gazdasági növekedést élénkíteni	38%	14%	14%	11%
Visszaszorítani a korrupciót és a szürkegazdaságot	33%	10%	17%	6%
Az adórendszert átalakítani	33%	16%	10%	7%
Kiszámíthatóbbá tenni a gazdaságpolitikát	30%	7%	11%	12%
Az oktatást és szakképzést javítani, támogatni	26%	3%	5%	17%
A jogbiztonságot növelni	21%	11%	5%	5%
Kkv szektort, versenyképességet erősíteni	21%	5%	6%	10%
A bürokráciát csökkenteni, hatékonyabbá tenni a közigazgatást	19%	3%	7%	9%
Politikai stabilitást biztosítani	16%	13%	1%	2%
Reformokat végrehajtani	17%	6%	7%	3%

* az említések aránya az összes résztvevő számához képest

18. Mennyire vonzóak a következő országok, mint befektetési helyszín?

	Átlagos értékelés *		Helyezés **				
	2011	2010	2009	2008	2007	2006	
Csehország	2,76	1	2	1	2	1	2
Lengyelország	2,81	2	1	4	5	6	6
Szlovákia	2,89	3	5	2	3	3	1
Magyarország	2,91	4	4	7	9	4	3
Szlovénia	2,98	5	3	3	4	2	4
Észtország	3,15	6	8	8	6	9	5
Horvátország	3,26	7	6	5	7	7	9
Románia	3,28	8	7	6	1	5	10
Litvánia	3,56	9	9	9	10	10	8
Lettország	3,58	10	10	10	8	8	7
Oroszország	3,88	11	11	11	12	11	12
Szerbia	4,08	12	12	13	15	15	14
Bulgária	4,19	13	13	12	11	12	11
Macedónia	4,27	14	16	15	14	14	::
Ukrajna	4,31	15	17	16	13	13	13
Montenegró	4,44	16	15	14	16	16	::
Bosznia-Hercegovina	4,45	17	14	17	17	17	::
Fehéroroszország	5,06	18	18	::	::	::	::
Koszovó	5,12	19	::	::	::	::	::
Albánia	5,24	20	19	18	18	18	::
Németország	2,52	(1)	(1)	(1)	(6)	(7)	(12)
Ausztria	2,89	(5)	(7)	::	::	::	::
Kína	3,02	(8)	(8)	(12)	(10)	(10)	(1)
Franciaország	3,48	(12)	(11)	::	::	::	::

* 1 = nagyon vonzó... 6 = nem vonzó

** A nyugat európai országok és Kína nélkül. Ezen országok hipotetikus helyezését zárójelben adjuk meg.

:: Az adott évben nem szerepelt a választható lehetőségek között

19. Ma ismét Magyarországot választana beruházási helyszíneként?

	Igen	Nem
2005	78.6%	21.4%
2006	78.3%	21.7%
2007	74.8%	25.2%
2008	73.1%	26.9%
2009	80.4%	19.6%
2010	80.5%	19.5%
2011	83,0%	17,0%
<i>Ebből:</i>		
Termelők	87,2%	12,8%
Építőipar	66,7%	33,3%
Kereskedők	77,4%	22,6%
Szolgáltatók	84,7%	15,3%

20. Kívánatos az Euró bevezetése Magyarországon?

	Igen	Nem	Nincs vélemény
2005	90%	3%	8%
2006	84%	10%	6%
2007	85%	8%	7%
2008	81%	15%	4%
2009	94%	3%	4%
2010	86%	8%	6%
2011	78%	15%	6%
<i>Ebből:</i>			
Termelők	89%	8%	4%
Építőipar	89%	5%	5%
Kereskedők	84%	8%	8%

21. Mikor fogják bevezetni az Eurót Magyarországon?

felmérés éve ►	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
€-bevezetés éve (medián)*	2018	2015	2014	2014	2013	2011	2010
2 év múlva	0,0%	3,3%	12,7%	2,2%	0,0%	4,3%	3,8%
3 év múlva	5,9%	6,5%	30,0%	1,4%	9,1%	2,5%	7,7%
4 év múlva	14,4%	33,3%	18,3%	29,5%	11,2%	41,0%	8,7%
5 év múlva	16,1%	35,9%	14,7%	18,0%	29,4%	7,5%	62,5%
6 év múlva	4,2%	10,5%	16,9%	25,9%	14,7%	32,3%	4,8%
7 év múlva	16,9%	0,0%	1,6%	19,4%	12,6%	6,2%	11,5%
8 év múlva	4,2%	5,2%	1,0%	1,4%	18,2%	3,1%	1,0%
9 év múlva v. később	38,1%	5,2%	4,7%	2,2%	4,9%	3,1%	0,0%

* medián: ugyanannyian a megadott időpont előtti és utáni időszakra várják a bevezetést

22. Hogyan értékeli a kormány munkáját?

	Jó	Kielégítő	Rossz	Nem tudom
2010 (Bajnai Gordon kormánya)	41,5%	39,0%	19,5%	
2011 (Orbán Viktor kormánya)	12,7%	40,1%	33,8%	13,4%

23. DUIHK Befektetői Hangulat Mutató – DISI

Összetevő	Súlyozás	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gazdasági helyzet	10%	27.4	19.9	16.6	9.5	-9.1	-34.3	5,2
Gazdasági várakozások	50%	28.3	28.3	16.7	17.4	-51.0	5.2	35,0
Üzleti környezet	35%	-5.3	-4.6	-7.5	-11.5	-17.6	-13.3	-3,5
Megismétlési hajlandóság*	5%	57.2	56.6	49.7	46.2	60.9	61.0	65,9
DISI	100%	17.9	17.4	9.9	7.9	-29.5	-2.5	20,1

* A felmérés 21. kérdése alapján

